

ПРАВОВА ПРИРОДА ВИПЛАТИ ГАРАНТОВАНОЇ СУМИ ВІДШКОДУВАННЯ ФОНДОМ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Вивчено правову генезу виплати гарантованої суми відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб у порядку, передбаченому Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 р. № 4452-VI, встановлено її співвідношення із належним виконанням зобов'язання, відповідно до положень Книги п'ятої Цивільного кодексу України від 16.01.2003 р. № 435-IV «Зобов'язальне право» за договорами банківського рахунку та банківського вкладу у випадку неплатоспроможності банку.

Ключові слова: Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, договір банківського вкладу, договір банківського рахунку, заміна боржника у зобов'язанні, виконання за боржника іншою особою, припинення зобов'язання.

Постановка проблеми. Останнім часом у значній кількості банків України було запроваджено тимчасову адміністрацію або ж відкликано банківську ліцензію та розпочато процедуру ліквідації. Внаслідок цього вкладники за договорами банківського вкладу та власники поточних рахунків за договорами банківського рахунку були позбавлені можливості отримати свої вклади або ж грошові кошти з поточних рахунків, що призвело до судових спорів.

Стан дослідження. Питання діяльності та правового регулювання системи гарантування вкладів фізичних осіб досліджувалися у працях Т. С. Смoвженко, Т. М. Мазур та ін. Грунтовні дослідження зобов'язальних правовідносин містяться у працях В. М. Коссака, О. В. Дзери, Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої, Т. В. Боднар, Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини тощо. Водночас питання правової природи виплати гарантованої суми відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб ще не були предметом окремого дослідження.

Мета статті – з'ясувати правову природу гарантованої суми виплати Фондом гарантування вкладів фізичних осіб і правові наслідки такої виплати за зобов'язаннями, які виникли з договору банківського вкладу та рахунку.

Виклад основних положень. 23.02.2012 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про систему гаранту-

вання вкладів фізичних осіб», основним завданням якого, згідно з ч. 2 ст. 1 такого Закону, є захист прав і законних інтересів вкладників банків, зміцнення довіри до банківської системи України, стимулювання залучення коштів у банківську систему України, забезпечення ефективною процедури виведення неплатоспроможних банків із ринку та ліквідації банків [3].

Однією з правових підстав запровадження та реалізації правових механізмів функціонування системи гарантування вкладів і Фонду гарантування вкладів фізичних осіб є стаття 201 Господарського кодексу України, якою передбачено існування інституту публічної застави. Так, згідно з положеннями такої статті, з метою нейтралізації несприятливих наслідків від кримінальних правопорушень законом може бути передбачено обов'язок комерційних банків, страховиків, акціонерних товариств та інших суб'єктів господарювання, які залучають кошти або цінні папери громадян і юридичних осіб, передавати частину своїх коштів для формування єдиного страхового фонду публічної застави [2].

На думку авторів науково-практичного коментаря до Господарського кодексу України, забезпечення захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб, що вкладають свої кошти або цінні папери в банківські, фінансові, страхові, інвестиційні чи інші подібні організації і товариства, може здійснюватися шляхом формування за рахунок їх страхових платежів (внесків) єдиного страхового фонду публічної застави, якщо обов'язок із формування такого фонду передбачений законом.

Створення такого страхового фонду потребує страхування (бажано обов'язкового) діяльності із залучення грошових коштів або цінних паперів.

Можливість прийняття відповідного закону передбачена у ст. 201 ГК України. Нині такий закон діє щодо гарантування вкладів лише фізичних осіб, а саме – Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [9].

Інші автори в коментарі до ст. 201 ГК України вказують, що єдиний страховий фонд публічної застави сьогодні не створений, але з метою мінімізації ризиків фізичних осіб, які розмістили вклади в банках, функціонує Фонд гарантування вкладів фізичних осіб [10].

У науково-практичному коментарі за ред. В. М. Коссака до ст. 201 Господарського кодексу України зазначається, що загалом законодавством не врегульовано питання публічної застави. Однак деякі аспекти нейтралізації несприятливих наслідків правопорушень у сфері залучення коштів і цінних паперів громадян та юридичних

осіб урегульовані законодавством, зокрема Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [8].

Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» передбачено створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Стаття 3 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» визначає фонд установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб і виведення неплатоспроможних банків із ринку їх ліквідації у випадках, установлених цим Законом [3].

Також фонд характеризується такими ознаками:

- є юридичною особою публічного права;
- не володіє на праві власності майном, а має лише право господарського відання на відокремлене майно, яке є об'єктом права державної власності;
- має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в Національному банку України, а також рахунки в цінних паперах у депозитарних установах – державних банках;
- не має на меті отримання прибутку.

Згідно з п. 15 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», система гарантування вкладів фізичних осіб – це сукупність відносин, що регулюються цим Законом, суб'єктами яких є Фонд, Кабінет Міністрів України, Національний банк України, банки та вкладники [3].

Підсумовуючи ці законодавчі положення, можна зробити висновок, що між фізичною особою-вкладником за договором банківського вкладу або власником рахунку за договором банківського рахунку та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб виникають правовідносини публічного характеру.

На виконання визначеної законом мети, а саме – захисту прав і законних інтересів вкладників банків, Фонд гарантування вкладів виконує зокрема дві функції: здійснює заходи щодо організації виплат відшкодувань закладами в разі прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку (п. 4 ч. 2 ст. 4 Закону) і надання цільової позики банку для виплат вкладникам банку, відповідно до п. 1 ч. 6 ст. 36 цього Закону (п. 12 ч. 2 ст. 4 Закону).

Відповідно до п. 1 ч. 6 ст. 36 Закону, обмеження, встановлене п. 1 ч. 5 цієї статті (тобто обмеження, відповідно до якого під час тимчасової адміністрації не здійснюється задоволення вимог вкладників та інших кредиторів банку), не поширюється на зобов'язання банку щодо виплат коштів закладами вкладників за договорами, строк яких закінчився, та за договорами банківського рахунку вкладників.

Зазначені виплати здійснюються в межах суми відшкодування, що гарантується Фондом у національній валюті України.

Відповідно до ст. 26 Закону, фонд гарантує кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом. Фонд відшкодовує кошти в розмірі вкладу, включаючи відсотки, станом на день початку процедури виведення Фондом банку з ринку, але не більше суми граничного розміру відшкодування коштів за вкладами, встановленого на цей день, незалежно від кількості вкладників в одному банку. Сума граничного розміру відшкодування коштів за вкладами не може бути меншою 200 000 гривень. Виплата відшкодування здійснюється з урахуванням сум, сплачених вкладнику впродовж дії тимчасової адміністрації у банку.

Вкладник набуває права на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами після прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку [3].

Внаслідок закріплення у Законі України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» цих норм є підстави зробити висновок про співвідношення між виплатою у випадку неплатоспроможності банку та запровадження у ньому тимчасової адміністрації або відкликання банківської ліцензії і початку процедури ліквідації та припиненням або виконанням зобов'язання за договорами банківського рахунку та банківського вкладу, які були укладені між фізичною особою та банком.

На нашу думку, факт виплати Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування не є належним виконанням зобов'язання банку перед фізичною особою і не може розглядатися як підстава для зменшення розміру грошового зобов'язання банку перед фізичною особою.

Цивільний кодекс України серед інших підстав виникнення зобов'язань визначає, зокрема, договори та інші правочини. За договором банківського вкладу в банку, як сторони договору, виникає зобов'язання виплатити вкладнику грошові кошти та відсотки на неї або дохід в іншій формі. За договором банківського рахунку в банку, як сторони договору, виникає зобов'язання видати вкладнику відповідну грошову суму з рахунку, а у випадку розірвання договору за заявою клієнта – виплатити йому грошові кошти, які на такому рахунку знаходяться [1].

Попри це, нормами Цивільного кодексу України, які визначають поняття договору банківського вкладу та банківського рахунку,

не передбачена можливість заліку сторони для повернення вкладу або грошових коштів із поточного рахунку.

Під час укладання договору банківського вкладу або договору банківського рахунку Фонд гарантування вкладів фізичних осіб не виступає стороною такого договору, а відповідно між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб не може виникати жодних цивільно-правових відносин із фізичною особою-стороною договору банківського вкладу або рахунку.

Враховуючи викладене, можна зробити висновок, що Фонд гарантування вкладів фізичних осіб не є стороною договору банківського вкладу/рахунку, а відповідно між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб і фізичною особою стороною договору банківського вкладу/рахунку не виникає жодних цивільно-правових зобов'язань за таким договором.

Такі цивільно-правові зобов'язання не виникають між цими особами і внаслідок визнання банку неплатоспроможним і введення тимчасової адміністрації або відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку.

У випадку неплатоспроможності банку та виплати Фондом гарантованої суми відшкодування за договорами також не відбувається повного або часткового виконання зобов'язання, яке виникло на підставі договору, а норми ЦК України про заміну боржника у зобов'язанні, виконання замість боржника іншою особою, припинення зобов'язання за договором не підлягають застосуванню.

Статтею 526 Цивільного кодексу України закріплено принцип належного виконання зобов'язання, відповідно до умов договору, вимог Цивільного кодексу, інших актів законодавства, а за відсутності таких умов і вимог, відповідно до звичаїв ділового обігу або інших вимог, що встановлюються. Стаття 527 Цивільного кодексу містить положення про зобов'язання боржника виконати свій обов'язок, а кредитором прийняти виконання особисто, якщо інше не встановлено договором або законом, не впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обігу [1].

З моменту визнання банку неплатоспроможним і введення тимчасової адміністрації або відкликання банківської ліцензії та початку процедури ліквідації, зобов'язання за договорами банківського рахунку або банківського вкладу, які виникли між сторонами цих договорів, не припиняють існування через положення глави 50 Цивільного кодексу України.

У главі 50 ЦК України встановлено виключний перелік підстав припинення зобов'язання:

- припинення зобов'язання належним виконанням (ст. 599 ЦК України);
- припинення зобов'язання переданням відступного (ст. 600 ЦК України);
- припинення зобов'язання зарахуванням (ст. 601 ЦК України);
- припинення зобов'язання за домовленістю сторін (ст. 604 ЦК України);
- припинення зобов'язання прощенням боргу (ст. 605 ЦК України);
- припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі (ст. 606 ЦК України);
- припинення зобов'язання неможливістю його виконання (ст. 607 ЦК України);
- припинення зобов'язання смертю фізичної особи (ст. 608 ЦК України);
- припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи (ст. 609 ЦК України).

Відкликання банківської ліцензії Національним банком України та початок процедури ліквідації не може бути підставою для припинення зобов'язання за договорами на підставі ст. 609 Цивільного кодексу України.

Відповідно до ст. 609 Цивільного кодексу України, зобов'язання припиняється ліквідацією юридичної особи (боржника або кредитора), крім випадків, коли законом або іншими нормативно-правовими актами виконання зобов'язання ліквідованої юридичної особи покладається на іншу юридичну особу, зокрема за зобов'язаннями про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю [1].

Відповідно до ч. 1, 4 ст. 104 ЦК України, юридична особа припиняється в результаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам – правонаступникам (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або в результаті ліквідації.

Особливості припинення банку як юридичної особи встановлюються законом [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про банки і банківську діяльність», цей закон визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків [4].

Відповідно до ч. 6 ст. 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність», процедура ліквідації банку вважається завершеною,

а банк ліквідованим із дня внесення запису про це до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців [4].

Відповідно до п. 2 ч. 12 ст. 36 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», дата внесення до Єдиного державного реєстру запису про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації є датою державної реєстрації припинення юридичної особи [6].

Відповідно зобов'язання за договорами банківського вкладу та банківського рахунку вважаються припиненими лише з дня внесення запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи-банку в результаті його ліквідації.

Відкликання банківської ліцензії у банку Національним банком України та початок процедури ліквідації банку не є підставою для припинення зобов'язань за договорами банку перед своїми контрагентами. Такі зобов'язання продовжують існувати до моменту внесення запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи в результаті її ліквідації.

Враховуючи наведений перелік підстав про припинення зобов'язань, можна зробити висновок про те, що Цивільним кодексом України не передбачено такої підстави для припинення зобов'язання за договорами банківського вкладу та банківського рахунку банку перед фізичною особою стороною таких договорів, як визнання банку неплатоспроможним і введення тимчасової адміністрації або відкликання банківської ліцензії та початку процедури ліквідації банку. Зобов'язання за такими договорами, зокрема зобов'язання про повернення грошових коштів, продовжують діяти.

У літературі зазначається, що сучасне розуміння суті і поняття зобов'язання зводиться до того, що воно є одним із видів цивільних правовідносин, а терміни «зобов'язання» та «зобов'язальне правовідношення» є тотожними. Однак цивільно-правові зобов'язання слід відрізнити від зобов'язань, що регулюються іншими галузями права [7].

Це твердження є слушним та утверджує положення ч. 2 ст. 1 ЦК України, де зазначається, що до майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавством не застосовується, якщо інше не встановлено законом.

Водночас відносини, які виникають між фізичною особою і Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, є за правовою природою

не цивільно-правовими, а публічно-правовими, оскільки виникають на підставі інституту публічної застави. Окрім того, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб є юридичною особою публічного права. Правове регулювання цих відносин здійснюється не на підставі положень цивільного законодавства, засади майнової самостійності, вільного волевиявлення та юридичної рівності їх учасників основою цих відносин не виступають.

Відповідно виплата Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування є лише виконанням публічного зобов'язання, яке виникло на підставі ст. 201 Господарського кодексу України та положень Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Стаття 520 Цивільного кодексу України врегульовує інститут заміни боржника у цивільно-правових відносинах, тобто у цивільному зобов'язанні. Обов'язковою умовою заміни боржника у зобов'язанні іншою особою є згода кредитора, яка, згідно зі ст. 521, 513 ЦК України, повинна вчинитися у такій же формі правочину, що і правочин, на підставі якого виникло зобов'язання.

В літературі висловлена позиція, що не можна передати іншій особі борг, виконання якого засновано на дозволі (ліцензії) займатися відповідною діяльністю, якщо інше не встановлено законом або іншими правовими актами. Отже, і зобов'язання, пов'язані з цією діяльністю, не можуть передаватися іншим особам [7].

Закон України «Про банки і банківську діяльність» містить визначення поняття «банк» і «банківська ліцензія», відповідно до яких, банк – це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків; банківська ліцензія – документ, який видається Національним банком України в порядку і на умовах, визначених у цьому Законі, на підставі якого банки та філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність. Згідно з п. 1, 2 ч. 3 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність», до банківських послуг належить залучення у вклади (депозити) коштів у фізичних осіб і відкриття та ведення поточних рахунків клієнтів. Згідно з ч. 4 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банківські послуги дозволяється надавати виключно банку [4].

Ще одним підтвердженням неможливості заміни сторони у зобов'язанні, яке виникло в банку з договорів банківського вкладу/рахунку, в порядку ст. 520 ЦК України у випадку виплати Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування під час дії тимчасової адміністрації, є відсутність у Фонду гарантування

вкладів фізичних осіб банківської ліцензії, тобто права на здійснення діяльності з надання банківських послуг, зокрема виконання зобов'язань за результатами надання таких послуг.

Виконання зобов'язань за результатами надання банківських послуг може здійснюватися виключно банком, якому надана банківська ліцензія, а отже, розмір грошового зобов'язання банку не може зменшуватися за результатами виплати Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування під час дії тимчасової адміністрації.

Відкликання банківської ліцензії не припиняє дію зобов'язань, які виникли на момент її дії.

Виплата Фондом гарантування вкладів фізичних осіб гарантованої суми відшкодування також не може вважатися покладенням обов'язку боржника на іншу особу в розумінні статті 528 Цивільного кодексу України.

Відповідно до статті 528 Цивільного кодексу України, виконання обов'язку може бути покладено боржником на іншу особу, якщо з умов договору, вимог цього кодексу, інших актів цивільного законодавства або суті зобов'язання не впливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто. У цьому разі кредитор зобов'язаний прийняти виконання запропоноване за боржника іншою особою [1].

В літературі, розкриваючи сутність поняття та склад суб'єктів виконання договірної зобов'язання, розмежовують поняття «суб'єкти виконання» та «суб'єкти зобов'язання», вказуючи, що вони не завжди збігаються.

Так, під «суб'єктами виконання» розуміють не лише сторін зобов'язання, але й інших осіб, участь яких у зобов'язанні обумовлено договором, законом або впливає зі суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту, з метою забезпечення адекватного правового закріплення їх ролі у виконанні зобов'язання [6].

На нашу думку, вважати Фонд гарантування вкладів фізичних осіб суб'єктом виконання зобов'язання, тобто третьою особою у зобов'язанні, є помилковим, оскільки останній не може виконувати зобов'язання, що виникло з цивільно-правових відносин.

У літературі вирізняється принцип виконання зобов'язання належними сторонами. Окремо виділяється інститут передоручення виконання зобов'язання третій особі в статті 528 ЦК України, він називається «покладення обов'язку», який поширюється як на договірні, так і на недоговірні зобов'язання. Зазначається, що за передоручення боржник залишається суб'єктом зобов'язання і несе відповідальність за дії призначеного ним виконавця. У разі порушення

зобов'язання іншою особою, на яку покладено виконання боржником, обов'язок боржник повинен виконати особисто. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання у випадках покладення відповідних прав або обов'язків на іншу (третю) особу несе та сторона, яка є учасником договору, якщо законодавством не передбачено, що ця відповідальність покладається безпосередньо на виконавця [7].

Деяко іншої точки зору дотримується колектив авторів підручника за ред. О. В. Дзери. Так, на їхню думку, в ч. 1 ст. 528 ЦК України закріплений один із випадків участі інших (третіх) осіб у зобов'язанні, що виникає у разі «передоручення виконання», тобто покладення виконання зобов'язання на третю особу.

Боржник може покласти виконання обов'язку, що лежить на ньому, на іншу особу, яка, проте, не стає стороною в зобов'язанні (ст. 511 ЦК), оскільки щодо кредитора вона вчиняє лише фактичні дії: передає майно, виконує роботу, надає послугу, сплачує гроші тощо, не перебуваючи у правовому (юридичному) зв'язку з кредитором. Стороною в зобов'язанні залишається боржник, який, за загальним правилом, і відповідає за порушення зобов'язання іншою особою (ст. 618) [6].

Покладення виконання боржником свого обов'язку, який виник із договірних відносин між фізичною особою та банком, на іншу особу може бути здійснено лише на підставі правочину між банком і цією особою про покладення обов'язку здійснити виплату боргу. Відповідно у випадку невчинення такого правочину вимоги цієї статті про покладення обов'язку (передоручення) не можуть вважатися виконаними, що тягне за собою безпідставність зменшення або припинення первісного зобов'язання банку перед фізичною особою.

Окремо слід наголосити на неможливості застосування інституту передоручення до цих правовідносин, бо між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб і фізичною особою існують правовідносини публічної застави, а не цивільно-правові.

У випадку, якщо би Фонд гарантування вкладів фізичних осіб був учасником цивільно-правових відносин упродовж усього існування відносин між фізичною особою та банком, то можна було би говорити про можливість застосування згаданих положень Цивільного кодексу України.

Висновки. Виплата Фондом гарантування вкладів фізичних осіб мінімальної гарантованої суми відшкодування не є заміною боржника у зобов'язанні (ст. 520 ЦК України), не є виконанням за

боржника іншою особою (ст. 528 ЦК України) і не є підставою для припинення зобов'язання за договором банківського вкладу чи рахунку (гл. 50 ЦК України).

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

6. Договірне право України. Загальна частина: навч. посібник / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.

7. Зобов'язальне право України: підручник / за ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. – К.: Істина, 2011. – 848 с.

8. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. В. М. Коссака. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 672 с.

9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / за заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини; кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.

10. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України (текст) / Д. Л. Тупчієнко, С. В. Мостовенко, С. Г. Деледівка та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 688 с.

Коровяк Б. Э. Правовая природа выплаты гарантированной суммы возмещения фондом гарантирования вкладов физических лиц

Предметом исследования в данной статье является правовая природа выплаты гарантированной суммы возмещения Фондом гарантирования вкладов физических лиц в порядке, предусмотренном Законом Украины «О системе гарантирования вкладов физических лиц» от 23.02.2012 г. № 4452-VI и его соотношение с частичным или полным надлежащим исполнением обязательства в соответствии с положениями Книги пятой Гражданского кодекса Украины «Обязательственное право» от 16.01.2003 г. № 435-IV по договорам банковского счета и банковского вклада в случае неплатежеспособности банка.

Ключевые слова: Фонд гарантирования вкладов физических лиц, договор банковского вклада, договор банковского счета, замена должника в обязательстве, выполнение за должника другим лицом, прекращение обязательства.

Korovyak B. E. Legal nature of payments guaranteed amount deposit guarantee fund of individuals

The subject of study in this article is the legal nature of the payments guaranteed amount Deposit Guarantee Fund of individuals in the manner prescribed by the Law of Ukraine «On the system of guaranteeing deposits of individuals» from 23.02.2012 № 4452-VI and its correlation with partial or full proper performance of obligations according to provisions of the Fifth Book of the Civil Code of Ukraine «Law of Obligations» by the contracts of bank account and deposit in the in the case of bank insolvency.

Payment Deposit Guarantee Fund of individuals guaranteed amount is not properly discharge the obligation of the bank to an individual and can not be regarded as cause for reducing the size of the liability of the bank to an individual.

Deposit Guarantee Fund of individuals are not contracting party of the contract of bank deposit/a bank account. There is no civil – legal obligations between the Deposit Guarantee Fund of individuals and an individual a party of the contract of bank deposit/a bank account, under such contract.

In the event of insolvency of the Bank and Fund payments guaranteed amount on contracts article of the Civil Code of Ukraine about replace the debtor in the obligation by the another entity, termination obligation is not to be applied.

Since recognition of the bank insolvent and the introduction of an interim administration or withdrawal of the banking license and start liquidation proceedings, obligation by the contract of bank deposit or by the contract of a bank account that arose between the parties to these agreements, does not cease its existence by virtue of the provisions of Chapter 50 of the Civil Code of Ukraine.

Payment Deposit Guarantee Fund of individuals guaranteed amount is only the performance of public obligations which arose under Art. 201 of the Commercial Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On the system of guaranteeing deposits of individuals. »

Payment Deposit Guarantee Fund of individuals guaranteed amount can not be considered as laying on duty of the debtor to another person within the meaning of Article 528 of the Civil Code of Ukraine.

Key words: Deposit Guarantee Fund of individuals, the contracts of bank deposit, the contracts of bank account, replacing the debtor in the obligation execution by the debtor to another entity, termination obligations.

Стаття надійшла 21 жовтня 2015 р.